

TANULMÁNYI VERSENYEK, KONCERTEK, KÖNYVBEMUTATÓ A JELES ÉVFORDULÓN

A magyar zenetörténet, a nevét viselő alapítvány, kamarazenekar, művészeti iskola Sátoraljaújhelyen a verbunkos-szerző, hegedűvirtuóz, az első színházi karmester, házitanító Lavotta János halálának bicentenáriumára emlékezik 2020-ban. A Lavotta Emlékév – a kerek évfordulók sorában nem először – méltó keretet és tartalmat biztosít a színvonalas és sokrétű megemlékezéseknek. A létre hozott Lavotta Emlékbizottság tagjai – az élén Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár, valamint Dr. Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke fővédnökségével – segítik az országos szakmai programokat s öröködnék azok színvonalas megvalósítása felett.

Kassai István Lavotta János-díja

Kassai István és Lázár György

A Lavotta Emlékév nyitányaként, s egyben a Magyar Kultúra Napja sátoraljaújhelyi programjának komolyzenei rendezvényeként *Kassai István* Liszt Ferenc-, valamint Weiner Leó-díjas zongoraművész hangversenyében gyönyörködhetett a zene iránt kitartóan érdeklődő közönség a Városháza dísztermében. Műsorát két Lavotta szerzeménnyel nyitotta, a P. Sarasate által világhírnévre is szert tett Lassú Magyarral (Homoródi nóta), valamint Magyar tánccal a Magyar Nóták Veszprém Vármegyéből című verbunkos gyűjteményből. A neves pianista

ezúttal *Lázár György*, a Nemzeti Balett zongora korrepetitora személyében művésztárral is érkezett, akivel – a szólódarabok mellett – a "legnagyobb magyar" famíliájának egyetlen muzsikus tagja, Széchenyi Imre négy kézre írt keringőit játszotta. A közel két órás zongoraestet befejező Liszt-négykezes megszólaltatása előtt került sor a sorrendben 25. Lavotta János-díj átadására. *Kassai István* szemmel láthatólag zavarba hozta a Dombóvári János Imre kuratóriumelnök által átnyújtott elismerés.

Az alapítvány képviselőjében Fehérné Sulyok Éva, Közművelődési-, valamint Nevelői-díjas gondnoktanár ismertette a Lavotta János Kamarazenekar Alapítvány indoklását:

"Kassai István 14 évesen nyert felvételt a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára Kadosa Pál és Ránki Dezső osztályába, de hosszabb-rövidebb ideig tanult Szegedi Anikótól, Jandó Jenőtől, Dráfi Kálmántól, Solymos Pétertől, továbbá Rados Ferencről, Kocsis Zoltántól, Ferenczy Györgytől, valamint Cziffra Györgytől is. Második diplomáját 1984-ben francia állami ösztöndíjjal szerezte meg a párizsi Conservatoire Européen de Musique-ben. Nemzetközi versenyeken több díjat nyert. 1987 óta kizárólag magyar zenével foglalkozik, korszaka a magyar romantika és a századforduló zenéje. Életét a hangfelvétel-készítésnek szentelte. Magyar szerzők műveiből több mint 30 CD-felvételt készített, közülük is kiemelkedik a tizenhárom albumos Hubay Jenő összes hegedű-zongoraművét tartalmazó hangzó összkiadás, amelyet Szecsődi Ferencsel vettek fel 1997-2008 között a Hungaroton lemezkiadónak. Ez volt

a magyar hanglemezipar történetének eddigi legnagyobb vállalkozása, amelyet szólóművész elkezdett és be is fejezett. Számos publicisztikája jelent meg, többek között Erkel Ferencről és Mosonyi Mihályról. Ezen kívül 1995 óta Mosonyi zongoraműveinek kottakiadásán dolgozik, eddig – saját kiadásban – három kötetet jelentetett meg. Alapító elnökségi tagja az Erkel Ferenc Társaságnak, részt vesz a Hubay Jenő Társaság munkájában, 2013-ban pedig a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjává választották.

A Lavotta nevét viselő kamarazenekar, alapítvány, valamint művészeti iskola hálás Kassai Istvánnak mindazért a támogatásért, amelyet a mintegy két évtized során a Zemplénben kibontakozó Lavotta-mozgalomnak nyújtott. Zongoraestjeivel, Mosonyi e-moll zongoraversenyének a Lavotta János Kamarazenekar közreműködésével eddig négy alkalommal – köztük, Gyulán, Miskolcon – történt előadásával, a zempléni zenetudományi konferenciák szívesen látott résztvevőjeként a 19. század, valamint a századforduló magyar zenéjének kiemelkedő – ha nem egyedüli – hazai képviselője.”

A díj adományozója az elmúlt évtizedek során eddig kitüntetett zeneművész, tudós, karmester – Lukin László, Domokos Mária, Rolla János, Molnár Pál, Papp Géza, Bónis Ferenc, Scholcz Péter – után Kassai István zongoraművésznek a magyar zene ügyéért állhatatosan végzett sokrétű, áldozatos munkáját a LAVOTTA JÁNOS-DÍJ odaítélésével ismerte el s köszönte meg.

Kassai István átveszi a díjat a kuratórium elnökétől

Himnusz zongora-, valamint Szózat-éneklő verseny

Az elmúlt év őszén a Lavotta János Kamarazenekar abban a megtiszteltetésben részesült, hogy a PARTITÚRA október 26-ai, Zemplénben forgatott adásában a megszólaltatott Lavotta Lassú Magyarja (Homoródi) mellett az alapító-művészeti vezetővel Batta András beszélgetett. Érdemes a két népszerű műsorvezető autós beszélgetéséből idézni:

Miklósa Erika: „Azoknak, kik szívükön hordják az emberiség értelmes fejlődését, ismeretekben gazdagodását, nem kell egyebet tenniük, így most suttogva, vagy halkán, majd hangosan, – mint a körülmények igénylik – az egyszer kimondott igazságot tovább mondani. Nem engedni, hogy a földbe ásott kincs gyanánt eltemetve legyen, de olykor-olykor az emberek szemébe ragyogtatni.” (Mentovich Ferenc)

Hasítunk András!

Batta András: „Hasítunk, még hozzá egy olyan helyre, ahol én már többször jártam. Azon kevés magyar helyek egyike, – régebben a Zempléni Napok, mikor még a Liszt Ferenc Kamarazenekar fesztiválja volt Rolla János vezetésével – és mindig meghatódtam, amikor eljöttem ide Sárospatakra, egyáltalán ebbe a térségbe. Valahogy olyan kézzel fogható, szagolható és ízlelhető az a szép, régi magyarság, amit az ember kicsit idealizáltan állít maga elé: Kazinczytól Kossuthig, és nagy költők, nagy hazafiak – ugye a Rákóczi, Lorántffy Zsuzsanna etc. – otthona Zemplén. Még van egy nagyon érdekes dolog, Lavotta, aki itt halt meg Zemplénben, Tállyán. Van egy csodálatos zeneiskolai igazgató, akivel fogunk találkozni, és nem tudom, hogy elmondja-e, mindenestre én már itt elmondom: Himnusz-zongoraversenyt is rendeznek. Tehát az, hogy a zeneiskolában meg kell tanulni a Himnuszt, ehhez azt teszem hozzá: mindenkinek

Szózat-éneklő verseny díjazottai

meg kellene tanulni énekelni is, mert olyat ne halljunk, hogy „most hallgassuk meg a Himnuszt!”... Lavotta, verbunkos, – a verbunkos zene ihlette Erkel Ferencet – Himnuszt, Szózat... Ezek a dolgok mélyen összefüggenek, és benne ülnek a tájban, mint ahogy a tokaji bor is...”

A sátoraljaújhelyi Szózat-éneklő-, valamint Himnuszt zongoraversenynek azonban előtörténete is van. E sorok írója még az első szabadon választott önkormányzat képviselő-testületében

Oktatási-, Kulturális- és Sport Bizottság elnökeként kezdeményezte, hogy a Magyar Kultúra Napja megünneplésére az iskolák szervezzenek Himnuszt mondó versenyt, a győztes

jutalmaként pedig elmondhatja a városi ünnepségen. Ennek jövőre lesz harminc esztendeje, s nemes hagyománya töretlen, annyi módosulással csupán, hogy egyik évben Himnuszt, másik évben a Szózat elmondásának versenyét hirdetik meg. A sikeres kezdeményezést a művészeti iskola igazgatója – megtapasztalva a közének egyre kínosabb megszólaltatását – zempléni Szózat-éneklő versennyel tovább fejlesztette. Az első években az

Himnuszt zongoraverseny díjazottai

áldott emlékü Lukin Tanár Úr zsűrizte a dalosok vetélkedését, amely napjainkban a verbunkos dallam elénekléséből, valamint szabadon választottként Béres József Szép magyar ének című kötetéből, korcsoportonként kijelölt történelmi énekeiből, a résztvevők kedvükre válogathatnak. A Himnuszt zongoraverseny ötlete Erkel Ferenc születésének bicentenáriumaig nyúlik vissza, amikor a Lavotta János Művészeti Iskola zongora tanszaka felkarolta azt az igazgatói kezdeményezést, hogy növendék ne fejezhesse be tanulmányait anélkül, hogy Erkel zongoradarabját – tetszőlegesen megválasztott letétben – ne tudja eljátszani. A zongoraverseny

anyaga még egy huszadik századi, vagy kortárs magyar zeneszerző műve.

Zemplénben és Abaújban a művészetoktatásban részesülő növendékek évtizedek óta ilyen lehetőséget kapnak arra, hogy a Szeptan Alapfokú Művészeti Iskola által is gondozott tematikus versenyeken adjanak számot felkészültségükről. A Magyar Kultúra Napja köré szervezett Szózat-éneklő-, valamint Himnuszt zongoraverseny igen alkalmas

Népdaléneklési verseny díjazottai

Regionális Verbunkos Négykezes Zongoraverseny díjazottai

nevelési eszköze a növendékek nemzethez való érzelmi viszonyuk kialakításának, s hogy az összetartozás élményében ez által is erősödjének. Azt reméljük, hogy e két verbunkos dallam előbb-utóbb utat talál a növendékek szívéhez...

Mint ahogy március idusán a nemzeti ünnepre készülődve, a XV. Lavotta Napok idei programjában is szereplő, a Lukin László nevét viselő "Kossuth Lajos azt üzenté" népdaléneklési-, továbbá a Regionális Verbunkos Négykezes Zongoraverseny is, amelyet még a járvány kitörése előtt sikerült megrendezni. Köszönet és elismerés a résztvevő növendékeknek és a Lavotta-, valamint Széptan AMI verbunkos nevelési programját magukénak valló felkészítő tanároknak.

Verbunkos kamarazenei est – Kodály-könyvbemutató

2020 - LAVOTTA EMLÉKÉV
Március 8-án, 17:00
Városháza díszterme

**VERBUNKOS
KAMARAZENEI HANGVERSENY**

Köszöntőt mond: Dr. Hörsik Richárd, az emlékbizottság tagja

Közreműködnek:

Dombóvári János, Novák-Tóth Györgyi
- hegedű -

Szalontai Gréta
- fuvola -

Lukács Dávid
- zongora -

HANGÁSZNÉGYES

A hallgatók önkéntes belépődíjakkal a Lavotta Emlékév programját támogatják

A Lavotta Napok (03.08-11.) nyitó rendezvényén Verbunkos kamarazenei estet hallgatott a Városháza dísztermének szép számú közönsége, akiket Dr. Hörsik Richárd országgyűlési képviselő köszöntött. Március 8-ai blogbejegyzéséből idézünk: „A Lavotta Emlékév keretében ma verbunkos kamarazenei hangversennyel ünnepeltünk. Lavotta Jánosra emlékezve, halálának 200 éves távlatából elmondhatjuk, hogy keveset tudunk róla, de amit tudunk, azt éppen a mai est szervezőjének, az újhelyi zenei élet motorjának, Dombóvári Jánosnak köszönhetjük. Hubay Jenő hegedűművész szerint Lavotta *„olyan volt, mint a csalogány, mely minden tavasszal Isten szabad ege alatt rendez elbűvölő hangversenyeit. (...) Nem törődve az élet nagy küzdelmeivel s csakis szíve sugallatára hallgatva énekelt s ontotta szebbnél-szebb dalait”*. A ma este hallott dallamok elhozták szívünkbe a tavaszt! Köszönjük az est közreműködőinek az élményt!”

A Lavotta Napok befejező rendezvényén a *Kodály Zoltán nyomában Budapesten* című, igen hasznos könyvet szerzője, Ittészné Kövendi Kata, a kecskeméti Kodály Iskola ének-zene – angol szakos tanára mutatta be a Városi Könyvtárban.

A zeneművész-tanárnő nemcsak lebilincselően ad elő, de széles érdeklődésű, nagy tudású, színes egyéniség, akit egy fantasztikus család vesz körül. Felemlítette déd-nagybátyját, aki Kodály szobatársa és barátja volt, meg később Ady is. Anyai nagyapja, Dr. Kövendi Dénes Platón-fordító, klasszika-filológus tudós. Férje Dr. Ittész Mihály zenetörténész, a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet nyugalmazott főigazgató-helyettese, 2018-ban bekövetkezett haláláig a Magyar Kodály Társaság elnöke, a zempléni zenetudományi konferenciák rangos előadója. Fiai: Tamás hegedűművész, zenekarvezető, egyetemi docens; Gergely Liszt Ferenc-díjas fuvolaművész; Ádám pedig a Katona József Könyvtár Helyismereti Gyűjteményének munkatársa. A

A szerző: Ittészné Kövendi Kata

Kodály Zoltán nyomában Budapesten

könyvbemutató első felében a Mesterhez fűződő érdekes-értékes életrajzi vonatkozású történeteket hallottunk. A második rész szolt a Kodály-útikalauzról, amellyel a szerző "segítséget szeretne nyújtani azoknak, akik gyakorlatban, vagy akár csak képzeletben ellátogatnának Kodály Zoltán budapesti életének és munkásságának helyszíneire. A helyszínek között számos olyan épület akad, ahová Kodály nélkül is elmenne az érdeklődő

zenebarát olvasó vagy turista, de így talán többet tud meg a magyar zeneszerző, népzenekutató és zenepedagógus kötődéseiről is" - olvasható a fülszövegben. A tartalmas estét Lavotta János hegedűduója (Novák-Tóth Györgyi és Dombóvári János), valamint a HANGÁSZNÉGYES előadásában Kerek Gábor Közledő Kodály Zoltán emlékére írt zeneműve színesítette. A neves vendég 24 órás sátoraljaújhelyi tartózkodása alatt hasznosan töltötte pár órányi szabad idejét a Kazinczy Ferenc Múzeumban, valamint a Zempléni Levéltárban, ahol mindkét helyen készséges munkatársak válaszolták meg a Tanárnő kérdéseit.

HANGÁSZNÉGYES

Online Játék & Muzsika 8x6 percben...

Az időközben kitört pandémia sem jelentett akadályt a bicentenáriumi megemlékezéseknek. Noha a kárpát-medencei verbunkos hangszeres versenyeknek őszi időpontokat kellett keresni, a digitális tanrendet felhasználva országos online-játék meghirdetésére került sor. A március közepétől április végéig tartó játék egy-egy epizódjában először Lavotta hegedűduóját játszotta

Karantén-duók Lavottától

Dombóvári János és Novák-Tóth Györgyi, majd kérdések hangzottak el, amelyekre e-levélben küldhették válaszaikat a megfejtők. Emlékeztetőül a nyolc epizód kérdése:

1/8.: Nevezetek meg legalább négy zempléni várost!

2/8.: A magyar hadtörténet egyik legnagyobb győztes csatája volt 1456-ban. Nevezétek meg a csata helyét, valamint hadvezérét!

3/8.: A magyar zenetörténet a 18-19. századfordulóján kiket nevezett a „virtuóztriász” tagjainak?

4/8.: Soroljátok fel a verbunkos zenei stílus leggyakoribb ritmikai, harmóniai, formai jellegzetességeit!

5/8.: Kik lehettek Lavotta János (1764-1820) nyugat-európai zeneszerző kortársai?

6/8.: Nevezetek meg – nemzetiségtől függetlenül – legalább 10 olyan zeneszerzőt szerzeményeikkel együtt, akiknek műveiben a verbunkos zenei stílusa tovább él!

7/8.: Nevezetek meg a világhírű magyar hegedűiskolából legalább öt hegedűművészt!

8/8.: Állítsátok össze a kortárs magyar hegedűművészek általatok ismert TOP-10-es listáját!¹

A játék sikerét jelzi, hogy több százra tehető azon kollégák száma, akik a különböző csoportok oldalain a duókat meghallgatták, valamint növendékeiket a megfejtések beküldésére bíztatták.

Lavotta János 200 – megemlékezés a Bartók Rádióban is

Az emlékbizottság tagjai nem titkoltan azok a médiák is, akik műsorfolyamot szánnak a bicentenáriumi megemlékezéseknek. A Királyhalmecen és Ungváron is fogható Zemplén Televízió, valamint az Európa Rádió a Lavotta-kutatóval történt beszélgetés során, bőséges Lavotta-szerzemény kíséretében, hat részben már részletesen bemutatta a verbunkos-szerző sokrétű tevékenységét. Öröndetes, hogy a Bartók Rádió évfordulós műsorainak kiemelt szerkesztő-műsorvezetője, a bájos Becze Szilvia két adást is szentelt Lavotta János emlékének. Az elsőben, június 22-én ő maga idézte meg Lavotta alakját, a bejátszott zenét pedig jobbra a rádió archívumából válogatta. Az emlékezés harmadik harmadát kitöltő Farkas Ferenc Lavotta-szvitjének leforgatott három tétele – Indulás Pannónia felé, Tempo di Verbunk, Vigasztalás a kocsmában – azonban zenetörténeti jelentőségű, legalábbis a Lavotta János Kamarazenekar számára mindenképp.

Az Évfordulók szerkesztőjével, Becze Szilviával

¹A helyes válaszokat beküldők az alábbi nyereményekből választhattak:

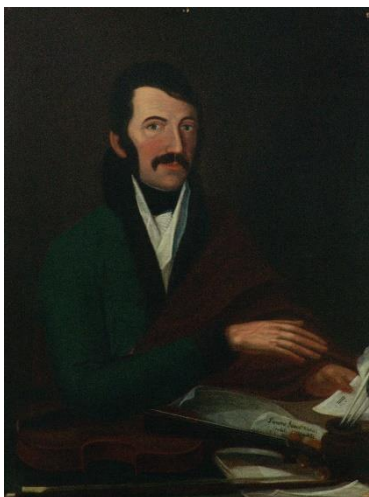
Lavotta János: 14 Könnyű hegedűduó Op. 49.

Lavotta János: Hat magyar hegedűduó Op. 22.

Lavotta János hegedűduói CD-én

Domokos Mária: Lavotta János. Mágus Kiadó

Dombóvári János: Pusztafedémestől Tállyáig. Monográfia Lavotta Jánosról. Maximilian Kiadó

Lavotta János (1764-1820)

Az első, zempléni közadakozásból megvalósult Lavotta-CD felvétele 1995-ben a Magyar Rádió 22-es stúdiójában (karmester: Gergely Péter Pál) elsőként rögzítette a verbunkos szerző dallamainak felhasználásával készített Farkas szvitmuzsikát. A művészeti vezetővel jó kapcsolatot ápoló szerző annyira támogatta a Lavotta-szvit felvételét, hogy írásban szerzői jogdíjáról is lemondott. Történelmi a lejátszás azért is, mert az akkor még Zempléni Kamarazenekar névre hallgató együttes Lavotta-felvétele – 25 évvel a megjelenés után – az emlékező műsorban először szólalt meg a Bartók Rádió hullámhosszán. Egy héttel később, a második részben pedig egy telefonos interjúban foglalta össze a Lavotta-kutató mindazt, amit a három évtized alatt a verbunkos-szerzőről, hegedűvirtuósról, az első színházi karmesterről, házitanítóról méltónak talált a megismerésre. A kiváló érzékkel megválasztott

zenék – Verbunkos (B-dúr), Verbungtánc (F-dúr), Magyar Aquadro, Lassú Magyar (Homoródi, ezúttal hegedű-brácsa duóban), valamint Bihari Kesergője (Lavotta sírjára) – mind a Lavotta János Kamarazenekar Magyar Verbunkos Zene sorozatának CD-jéről hangzottak el. Lavotta János ilyen nyilvánosságot a három évtized alatt még nem kapott, pedig volt 12 zenetudományi konferencia és egy 250. születési évforduló is Sátoraljaújhelyen, Széphalmon és Tállyán... Ehhez egy olyan felkészült szerkesztő-műsorvezető, az Évfordulók méltó gazdája kellett, mint amilyen a rokonszenves Becze Szilvia.

Lavotta Emlékév további programja

Augusztus 19. Városháza udvara: A magyar zene trianoni sípja –
Lavotta János Kamarazenekar hangversenye
Karmester: Derecskei András

Október 09. Hommage á Lavotta János –
A Művészeti Iskola növendékeinek verbunkos hangversenye

XXIX. Regionális Verbunkos Hangszeres Verseny

- Október 15. – Furulya
- Október 16. – Fúvós
- November 17. – Zongora
- November 18. – Gitár
- November 20. – Hegedű, Lavotta János

Hegedűduó verseny

LAVOTTA JÁNOS 200

- Október 2-án a kamarazenekar Lavotta – emlékhangversenye
- Október 3-án MAGYAR ZENETÖRTÉNETI KÉRDÉSEK LAVOTTÁN INNEN ÉS TÚL Konferencia a Városháza dísztermében
- Október 4-én, Tállyán, a konferencia folytatása, koszorúzás

Lavotta János síremléke Tállyán

MAGYAR VERBUNKOS ZENE LAVOTTA JÁNOSTÓL (1764-1820) a Magyar Verbunkos Zene CD-sorozat 11. felvételének elkészítése

LAVOTTÁTÓL KODÁLYIG. Zempléni konferenciák a verbunkos zenéről (1990-2020). Könyvbemutató (a sátoraljaújhelyit követően a fővárosban is, a Lavotta János Kamarazenekar hangversenyével – várhatóan 2021 első félévében)

November 7. – Gyula: Lavotta János Kamarazenekar hangversenye a Lavotta 200 és Mosonyi 150 jegyében. Közreműködik Kassai István Liszt Ferenc-díjas zongoraművész.

Karmester: Csányi Valéria

November 12. – Galánta: Lavotta-hegedűest.

Közreműködik: Dombóvári János

Novák-Tóth Györgyi

A Kodály Zoltán nemzetközi hegedűverseny nyitóhangversenye
A VERBUNKOS, AMELY SEGÍTETT MAGYARRÁ LENNI.

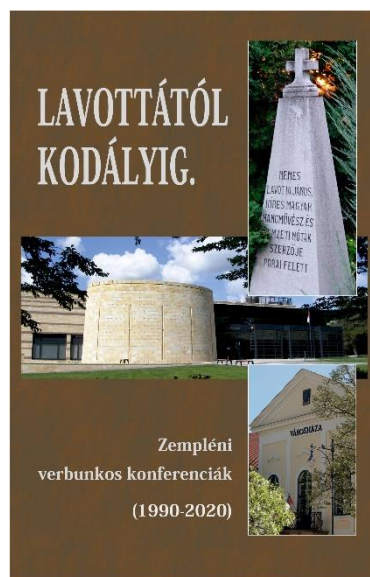
Ismeretterjesztő film Lavotta Jánosról – Lavotta János nyomában...

(tervezett bemutatója 2021 második felében)

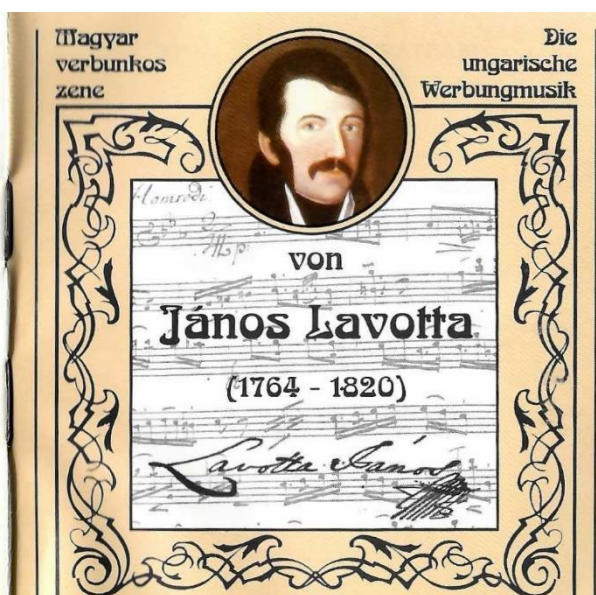
Hisszük, hogy Lavotta János emléke kétszáz év távlatából nemcsak a nevét viselő zempléni intézmények, szervezetek számára fontos, hanem zeneszerzői tevékenységétől a Kárpát-medencében élők önazonosságuk megerősítését, a nemzeti összetartozás élményét remélhetik, mert a verbunkos zene „segít magyarrá lenni, segít magyarnak maradni, segít Európában helytállani.” (Szabolcsi Bence)

Lavotta műveinek megismeréséhez, népszerűsítéséhez azonban legalább azoknak a verbunkos daraboknak a kottakiadását kellene halaszthatatlanul megoldani, amelyek a Lavotta János Kamarazenekar Magyar Verbunkos Zene CD-jén hallhatók. A hegedűduók közreadásával az első fontos lépés már megtörtént, a folytatásban azonban hatalmas lemaradást kell még behoznia a hazai kottakiadásnak...

Dombóvári János

A könyv borítóterve

A Lavotta János Kamarazenekar első és máig egyetlen Lavotta-CD borítója (1995)

